

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

Cu titlul de manuscris
C.Z.U.: 37.091:373.3.015(043.2)

PAIUL Irina

**FORMAREA PROFESIONALĂ
A CADRULUI DIDACTIC PENTRU REALIZAREA
EDUCAȚIEI EMOȚIONALE**

Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe ale Educației”,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. **ANTOCI Diana**, doctor habilitat, profesor universitar, *președintele comisiei*, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
2. **BOROZAN Maia**, doctor habilitat, profesor universitar, *conducător științific*, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
3. **GUȚU Vladimir**, doctor habilitat, profesor universitar, *referent oficial*, Universitatea de Stat din Moldova
4. **RUSU Elena**, doctor, conferențiar universitar, *referent oficial*, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
5. **IANIOGLU Maria**, doctor, conferențiar universitar, *referent oficial*, Universitatea de Stat din Comrat, R. Moldova

Susținerea tezei va avea loc la **27 mai, 2026, ora 14.00**,
în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctor
din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
blocul de studii nr. 2 (Sala Senatului), str. Ion Creangă 1, MD-2069.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate pe pagina web
a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” (www.upsc.md),
la Biblioteca Națională din Chișinău și pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md).
Rezumatul a fost expeditat la **27 aprilie, 2026**

Președintele comisiei:

ANTOCI Diana,
doctor habilitat, profesor universitar

Conducător științific:

BOROZAN Maia,
doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Autoare:

PAIUL Irina

CUPRINS

Reperetele conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	8
Concluzii generale și recomandări.....	22
Bibliografie	25
Lista publicațiilor autoarei la tema tezei.....	28
Adnotare (rusă, română și engleză)	31

Lista abrevierilor:

în limba română:

- CEÎ – cultura emoțională a cadrului didactic
- FPCD – formarea profesională a cadrelor didactice
- EE – educație emoțională
- GC – grup de control
- GE – grup experimental
- IE – inteligență emoțională
- PCE – Pedagogia culturii emoționale

în limba rusă:

- ЭКУ – эмоциональная культура учителя
- ППУ – профессиональная подготовка учителя
- ЭВ – эмоциональное воспитание
- КГ – контрольная группа
- ЭГ – экспериментальная группа
- ЭИ – Эмоциональный интеллект
- ПЭК – Педагогика эмоциональной культуры

în limba engleză:

- TEC – Teacher's Emotional Culture
- ITE – Initial Teacher Education
- EE – Emotional Education
- EG – Experimental Group
- CG – Control Group
- EI – Emotional Intelligence
- PEC – Pedagogy of Emotional Culture
- PEC – Pedagogy of Emotional Culture

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea cercetării este determinată de cerințele sporite privind identitatea profesională a cadrelor didactice, cultura emoțională reprezentând un sistem de competențe sociale – cheie ale profesorului contemporan în secolul XXI. Evidențiind competențele pedagogice semnificative: gândire critică, cooperare, comunicare, curiozitate și creativitate, flexibilitate emoțională și inițiativă, remarcăm că, profesia de pedagog necesită enorme resurse emoționale. Reieșind din aceasta „sporirea culturii emoționale a profesorilor este o condiție inevitabilă pentru asigurarea calității predării, a rezistenței cadrelor didactice la *burnout profesional* și pentru crearea unui mediu favorabil educației” [44, p.7-8].

Semnificația tradițională a învățământului pedagogic superior ca proces de acumulare a competențelor profesionale treptat este înlocuită de o viziune nouă, mai largă, ca proces de devenire profesională a personalității cadrelor didactice. UNESCO promovează activ educația emoțională în documentele de politică a educației, ceea ce demonstrează recunoașterea internațională a importanței formării culturii emoționale la profesori, în acest sens [41, p.18]. În acest mod, *cultura emoțională a profesorului* este reprezentată de un sistem de valori, promovate și validate în mediul profesional, determinantă în realizarea misiunii profesionale pentru consolidarea potențialului spiritual al tineretului. Exprimată în competențe emoționale integrate în stilul carismatic de comunicare pedagogică, cultura emoțională a profesorului, permite gestionarea energiei emoționale, asigură optimizarea comportamentului profesional, generând autodezvoltare și satisfacție profesională [10, p.19-20].

Relevanța temei de cercetare se datorează importanței soluționării problemelor educației emoționale, aceasta fiind o direcție prioritară în formarea cadrelor didactice, întrucât cultura emoțională este expresia măiestriei profesionale a cadrelor didactice.

Necesitatea studierii problemei pregătirii pedagogice a cadrelor didactice pentru realizarea educației emoționale este certificată de importanța asigurării „educației sociale a resurse umane rezistente”, întrucât „resursele umane constituie capitalul cel mai valoros al societății” [40, p.196]. Reieșind din aceasta, formarea culturii emoționale a cadrelor didactice este o condiție pentru asigurarea eficienței lor profesionale și a bunăstării psihologice a elevilor [27]. Argumentele expuse subliniază necesitatea abordării sistematice a sporirii culturii emoționale la viitorii profesori, ceea ce, în opinia noastră, este cheia eficacității educației emoționale.

Descrierea situației în domeniul cercetării. În ultimele decenii, în filosofie, psihologie socială și pedagogie generală se constată o evidentă tendință de integrare a competențelor socio-emoționale în sistemul de formare profesională a învăța-

torilor, cercetările reflectând studiul interdisciplinar al culturii emoționale, fapt, ce contribuie la creșterea prestigiului și statutului social al profesiei didactice.

La nivel internațional, semnificativi reprezentanți ai pedagogiei culturii emoționale sunt autorii: Ed. Thorndike (1930), A. Maslow (1950) J.-P. Sartre, St. Gordon (1989), A. Ellis (1955), K. Albrecht (2005), H. Gardner (1983), C. Saarni (1999-2007), R. Bar-On (1985), W. Payne (1985), J. Mayer și P. Salovey (197), Al.-1990 Mehrabian (1993), D. Goleman (1995-2008), St. Hein (1996), R. Wood și H. Tolley (2003), J. Cosnier (2005) ș.a. Literatura științifică explorează pe scară largă modelul lui D. Goleman (2009), care definește inteligența emoțională ca un sistem de competențe socioemoționale, inclusiv autocunoașterea, autoreglarea emoțională, motivația, empatia și abilitățile sociale [14], precum și modelul lui R. Bar-On (2007), care interpretează inteligența emoțională ca abilități și comportamente sociale interconectate [53], subliniind că educația emoțională este necesară pentru formarea identității personale a personalității umane.

Contribuțiile științifice la studiul pedagogiei culturii emoționale au fost înregistrate în cercetările autorilor din Republica Moldova: „valorile educației moderne a adulților” (Vi. Guțu, 2023); „axiologia educației și formarea orientărilor valorice” (D. Antonici, 2023); conceptul de „pedagogie a culturii emoționale”, conceptul de cultură emoțională a profesorilor, metodologia de cercetare și dezvoltare tehnologică a culturii emoționale a profesorilor, conceptul de „educație pentru dezvoltarea emoțională și sănătatea mintală” (M. Cojocaru-Borozan, 2007-2026); dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor (El. Rusu, 2013); „dezvoltarea profesională a cadrelor didactice pentru comunicarea asertivă” (M. Ianioglo, 2024); competența de management al stresului în formarea profesională a cadrelor didactice (T. Șhova, 2014-2026); fundamentele pedagogiei toleranței, termenul de „toleranță pedagogică” și „pedagogia toleranței” (Țurcan L. 2014-2026); sindromul burnout emoțional al profesorilor universitari (V. Gorincioi, 2014); paradigma comunicării asertive a cadrelor didactice (Bîrsan El., 2017); dezvoltarea stabilității emoționale a profesorilor (R. Cerlat, 2017); S. Androni (2019), promovează modelul de educație bazat pe dezvoltarea inteligenței emoționale, studiază paradigmele educației care vizează formarea competențelor emoționale [3]. Cercetătorii menționează că dezvoltarea culturii emoționale este un factor cheie în succesul profesional al cadrelor didactice și în creșterea personală.

Reperete conceptuale ale cercetării se constituie în baza ideilor științifice în domeniul „Pedagogiei culturii emoționale” și a „Pedagogiei învățământului superior”, abordate în lucrările lui D. Chabot (2005) (fundamente teoretice ale pedagogiei culturii emoționale) și I. Andreeva (2008-2025) (structura și conținutul culturii emoționale) [23, p. 289]. În Republica Moldova se constată interesul sporit pentru dezvoltarea pedagogiei culturii emoționale și identificarea principalelor direcții de

formare pedagogică pentru educația emoțională. În fundamentarea științifică a pedagogiei culturii emoționale, o contribuție semnificativă se înregistrează în lucrările M. Cojocar-Borozan (2007-2025), în care autoarea contribuie la dezvoltarea paradigma culturii emoționale a profesorilor. Autoarea menționează că formarea culturii emoționale a profesorilor facilitează educația emoțională a elevilor [10], [11], [12].

Problema cercetării. În pofida extinderii active a interesului pentru domeniul Pedagogia culturii emoționale, există totuși contradicții importante care generează blocaje în asigurarea eficacității pregătirii pedagogice a cadrelor didactice pentru educația emoțională.

Importanța cercetării este determinată de aceste contradicții între:

- nevoia urgentă în societatea modernă a unor învățători cu înalt nivel de cultură emoțională și lipsa unor cursuri orientate explicit spre pregătirea profesională pentru educația emoțională a elevilor;
- conștientizarea de către profesori a importanței educației emoționale și dezvoltarea insuficientă a competențelor necesare soluționării problemelor relevante ale educației.

Principalele tendințe de soluționare a acestor contradicții se referă la:

(a) formarea profesională a învățătorilor pentru realizarea educației emoționale și (b) sporirea culturii emoționale a profesorilor, întrucât nivelul scăzut de cultură emoțională a profesorilor poate afecta eficacitatea procesului educațional.

Cunoașterea insuficientă a procesualității formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională determină problema cercetării: *Care este conținutul pregătirii pedagogice a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor în școală contemporană?*

Obiectul cercetării îl constituie procesul de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din învățământul primar.

Scopul cercetării constă în conceperea, fundamentarea științifică și implementarea practică a Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Ipoteza cercetării constă din următoarele presupuneri: formarea profesională a cadrelor didactice pentru educarea emoțională a elevilor presupune formarea competențelor pedagogice ce contribuie la sporirea culturii emoționale a învățătorilor ca model de urmat pentru dezvoltarea personală a elevilor din clasele primare; succesul educației emoționale a elevilor depinde de nivelul de cultură emoțională a învățătorului, factorul determinant al educației emoționale fiind utilizarea resurselor pedagogice ale parteneriatului familie-școală.

Obiectivele cercetării:

1. Determinarea fundamentelor teoretice și practice ale educației emoționale și ale culturii emoționale;

2. Descrierea esenței științifice ale conceptelor formare profesională a învățătorului, cultura emoțională, educație emoțională și inteligență emoțională;
3. Analiza axiologică a curriculumului universitar de formare profesională pentru educația emoțională a elevilor claselor primare;
4. Stabilirea nivelurilor și a particularităților pregătirii studenților-pedagogi pentru realizarea educației emoționale;
5. Elaborarea teoretică și verificarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare*;
6. Elaborarea științifică și implementarea Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie și crearea condițiilor pedagogice care facilitează formarea profesională pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Metode de cercetare științifică: studiul teoretic al problemei, analiza curriculumului universitar, observația, analiza comparată, experimentul pedagogic, chestionarul, testarea, modelarea procesului de dezvoltare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională, metode matematice și statistice de prelucrare a datelor experimentale: corelația Pearson (pentru validarea chestionarului), testul t Student pentru eșantioane dependente, α Cronbach.

Noutatea științifică și originalitatea cercetării constă în: descrierea esenței științifice ale conceptelor formare profesională a învățătorului, cultura emoțională, educație emoțională și inteligență emoțională; elaborarea teoretică a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare* care reflectă condițiile, scopurile, conținuturile, formele și strategiile specifice care facilitează sporirea la elevi a nivelului de inteligență emoțională; elaborarea teoretică și implementarea *Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie* și interpretarea științifică comparată a datelor experimentale care certifică eficiența modelului pedagogic.

Rezultatele obținute, care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante în cercetare se referă la proiectarea și realizarea formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: prezentarea sintezei teoretice a modelelor de cultură emoțională și educație emoțională, stabilirea fundamentelor științifice ale formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor prin identificarea, întemeierea științifică și descrierea condițiilor pedagogice care asigură formarea profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare; argumentarea valorii praxiologice a *Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie*

și formularea concluziilor științifice și a recomandărilor importante pentru formarea profesională inițială și continuă a învățătorilor din clasele primare.

Valoarea practică a investigației constă în: implementarea și validarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare*; elaborarea științifică, reconsiderarea conținutului și implementarea în practica universitară a curriculumului la disciplina de studiu Pedagogia culturii emoționale; elaborarea și publicarea manualului universitar pentru studenți, orientat spre pregătirea învățătorilor din clasele primare pentru educația emoțională și spre stimularea dezvoltării culturii emoționale a viitorilor învățători; implementarea modelului pedagogic și a *Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie* la cursurile de calificare și recalificare profesională; elaborarea și valorificarea chestionarului de diagnosticare a gradului de pregătire profesională a învățătorilor din clasele primare pentru educația emoțională și elaborarea științifică a recomandărilor practice privind educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Aprobarea și implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin cercetări teoretice și studii experimentale valorificate în cadrul catedrei Științe ale educației a Universității de Stat din Bălți în perioada anilor 2020-2025 în procesul de formare inițială și continuă a învățătorilor din clasele primare.

Publicații pe tema de cercetare: 19 lucrări, între care: 4 articole în reviste științifice acreditate, 14 articole științifice în materiale ale conferințelor științifice și practice naționale și internaționale și 1 manual universitar pentru cadre didactice universitare și studenți, publicat în România.

Volumul și structura tezei. Teza de doctor conține 140 pagini text de bază: introducerea, 3 capitole, concluzii generale, recomandări, bibliografie din 250 surse, 15 anexe, 28 tabele și 15 figuri.

Concepte-cheie: cultura emoțională, formare/pregătirea profesională, studenți, învățător la clasele primare, educație emoțională, dezvoltare emoțională, inteligență emoțională, elevi de vârstă școlară mică.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea reflectă actualitatea și importanța problemei de cercetare, descrierea situației în domeniul problemei studiate, scopul și obiectivele cercetării, noutatea și originalitatea științifică, semnificația teoretică, valoarea aplicativă a rezultatelor cercetării, volumul și structura lucrării, cuvinte-cheie.

Primul capitol „Fundamente științifice ale educației emoționale și ale culturii emoționale” conține un studiu teoretic al problemei educației emoționale ca problemă științifică, de înaltă relevanță practică, principiile, structura și conținutul conceptelor de „educație emoțională”, „formare profesională”, „cul-

tură emoțională”, „educație emoțională”, „inteligență emoțională”. Termenul de *educație emoțională*, apărut la mijlocul anilor 1990 în contextul psihologiei pozitive, este definit ca fiind „procesul continuu de promovare a dezvoltării emoționale concomitent cu dezvoltarea cognitivă” [24]. Esența științifică a educației emoționale constă în dezvoltarea inteligenței emoționale în termeni de competențe afective. *Competențele emoționale* sunt rezultatul sporirii coeficientului emoțional: un sistem de convingeri despre nevoia de disciplină emoțională, cunoștințe despre viața emoțională, un set de abilități emoționale care permit direcționarea adecvată a energiei emoționale pentru integrarea socială.

Capitolul prezintă analiza abordărilor științifice privind modelele teoretice ale culturii emoționale și educației emoționale: abordarea axiologică a conceptului de educație emoțională, abordarea reflexiv-acțională a conținutului educației emoționale și concluzii științifice privind pregătirea profesională a viitorilor profesori pentru educația emoțională a elevilor din ciclul primar.

Literatura pedagogică confirmă existența unor strategii de gestionare a emoțiilor: controlul intensității emoțiilor și gestionarea situațiilor emoționale [14], [26]. Potrivit opiniei unor autori (Аблаева, Л.Р., 2016) etapele educației emoționale se referă la: (a) percepția emoțiilor; (b) autorefecție; (c) gestionarea emoțiilor pentru depășirea stresului [22, pp. 269–276]. Manifestarea superioară a educației emoționale este maturitatea emoțională, care presupune responsabilitate pentru experiențele proprii față de sine și față de ceilalți membri ai societății. Într-o perioadă relativ scurtă din 2011 până în 2024, observăm o evoluție semnificativă a termenului de cultură emoțională.

Contribuții semnificative la dezvoltarea semnificației termenului „competență emoțională” au fost aduse de autorii: D. Goleman, D. Gottman, E.V. Libina, N.A. Aminov, Yu.M. Bludov, V.V. Suvorova, G.V. Yusupova și alții. Potrivit opiniei lui Dolev, N., Leshem, S. (2017), *competența emoțională* este „abilitatea persoanei de a coordona emoțiile și comportamentul direcționat către un scop” [34, p. 22]. *Funcția principală a culturii emoționale a profesorului* este de a consolida sănătatea morală a participanților [52, p. 213]. Analiza învățământului pedagogic superior contemporan permite să deducem că cultura emoțională se formează la profesori în măsura în care procesul de învățământ modelează structura activității sale profesionale: este holistică, stadială și continuă; implementează o abordare creativă individuală în educația studenților; orientat spre poziția subiectivă a studenților ca purtători ai valorilor universale [24, p. 16-18].

Capitolul 2. „Bazele metodologice ale pregătirii cadrelor didactice pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare”, descrie principiile, scopurile, obiectivele și conținutul curriculumului universitar pentru dezvoltarea profesională a profesorilor pentru educația emoțională a elevilor din ciclul primar.

În procesul expertizei curriculare s-a constatat faptul, că la nivel universitar conținuturile pedagogice ale curriculumului includ recomandări de valorificare a tehnologiilor educaționale care promovează orientarea personală a învățării prin forme, metode și tehnici pedagogice specifice, ținând cont de criteriile de eficacitate a implementării acestora. Analiza curriculum-ului pedagogic a arătat că dimensiunea emoțională și valorică a formării profesionale a învățătorilor nu este relevantă ca fiind deosebit de importantă. Se constată insuficiența abordărilor interdisciplinare în studiul disciplinelor pedagogice. Datele expertizei curriculare au creat premise elaborării unui *Model pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare* (Fig. 1).

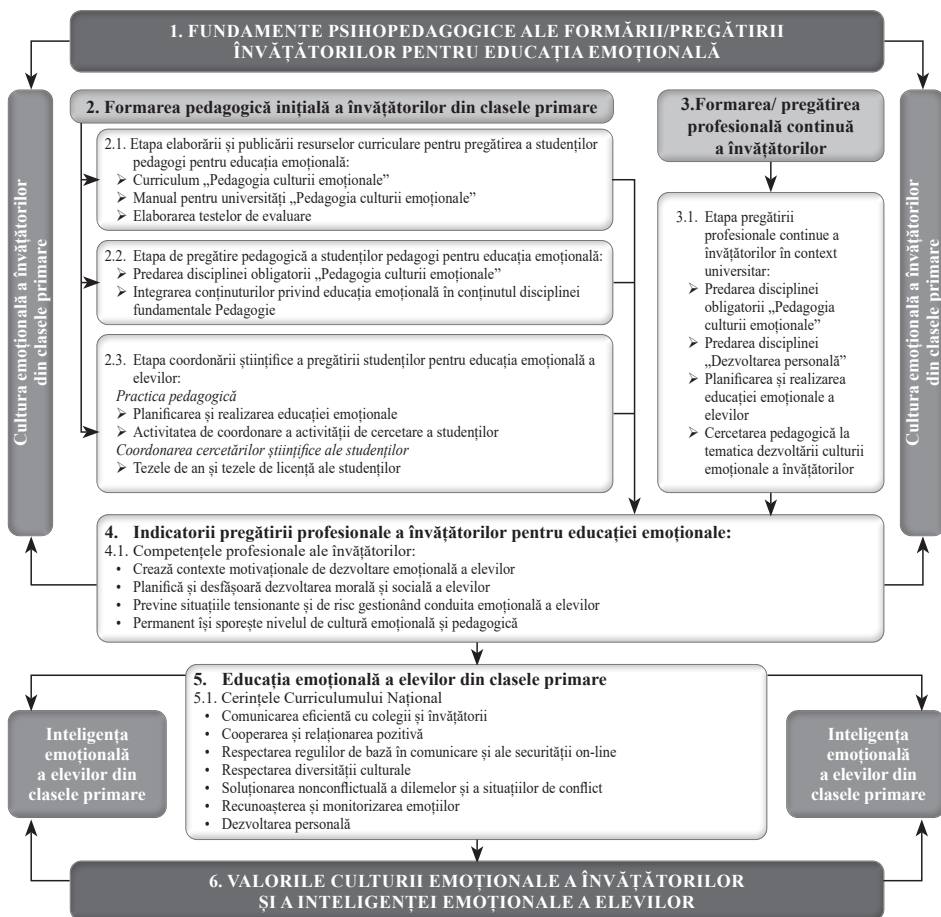

Figura 1. Modelul pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare

Modelul pedagogic prezentat reflectă o viziune sistemică, fondată științific, de formare profesională a învățătorilor din clasele primare pentru realizarea educației emoționale a elevilor; are un caracter integrator, care permite abordarea sa ca instrument de conceptualizare a formării universitare a învățătorilor, componentele cărui includ proceduri ce contribuie la formarea culturii emoționale.

Conținutul modelului reflectă indicatorii formării profesionale pentru educația emoțională care certifică rezultatele dezvoltării competențelor emoționale ale învățătorilor: capacitatea de a crea un mediu educațional motivațional, de a proiecta și implementa procese de dezvoltare emoțională a elevilor, de a preveni și de a reglementa situațiile conflictuale, de a gestiona comportamentul socio-emoțional al elevilor și dorința de dezvoltare profesională și personală constantă în contextul culturii emoționale. Modelul pedagogic relevă structura pregătirii profesionale prin integrarea cunoștințelor privind dezvoltarea emoțională a elevului, inteligența emoțională, tehnologiile educației emoționale și interacțiunea pedagogică. Deosebită importanță are includerea conținutului valoric (axiologic) care vizează dezvoltarea culturii emoționale a învățătorilor. Componenta procedural-tehnologica prezintă ansamblul formelor, metodelor și mijloacelor didactice ce asigură implementarea modelului, prevăzut ca să exploreze metode active și interactive (jocuri de rol, analiza situațiilor pedagogice, reflecție) de promovare și dezvoltare a abilităților emoționale și reflexive, a empatiei și a capacităților de autoreglare. Caracteristica esențială a modelului este concentrarea pe aplicarea cunoștințelor specifice în situații pedagogice reale, ținând cont de necesitatea creării unui mediu educațional dezvoltativ.

Elaborarea și publicarea resurselor curriculare pentru pregătirea pedagogică a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din ciclul primar. Ideea introducerii cursului de formare PEC în programa pedagogică se explică prin apariția în 2010 și dezvoltarea direcției inovatoare „*Pedagogia culturii emoționale*”, care dobândește treptat statutul de nouă știință pedagogică. Relevanța introducerii manualului, elaborat de noi pentru cursul universitar „*Pedagogia culturii emoționale*” este determinată de faptul că profesia didactică implică cerințe noi referitoare la cultura emoțională a învățătorilor și necesită resurse emoționale enorme datorită tensiunilor emoționale cotidiene [44].

Etapa de pregătire pedagogică a studenților pentru educația emoțională

Disciplina „Pedagogia culturii emoționale” este un curs obligatoriu, al cărui conținut include cinci subiecte principale: descrierea semnificației pedagogiei culturii emoționale în formarea profesională a învățătorilor pentru proiectarea și implementarea educației emoționale și condițiile pedagogice pentru dezvoltarea emoțională a copiilor, conștientizarea și recunoașterea emoțiilor și înțelegerea emoțiilor celorlalți în diverse contexte sociale și alte competențe sociale. Astfel, modelul pedagogic prezentat se caracterizează prin noutate științifică, com-

plexitate logică și semnificație practică, ceea ce asigură formarea sistematică a pregătirii învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor și poate fi introdus eficient în procesul de învățământ al universităților pedagogice.

În cercetare a fost elaborată și fundamentată științific Concepția educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatului școală-familie, element inovativ și produs al cercetărilor realizate, care prezintă procesualitatea educației emoționale ca impact al implementării Modelului pedagogic de formare profesională a cadrelor didactice pentru educația emoțională a elevilor din ciclul primar, integrând fundamentele teoretice și practice ale pregătirii pedagogice pentru dezvoltarea inteligenței emoționale într-un mediu educațional cu multiple provocări afective. Cercetarea pedagogică, în general, relevă oportunitățile valorificării termenului de „concepție” ca rezultat științific de natură metodologică a studiului științific realizat [41] (Fig. 2).

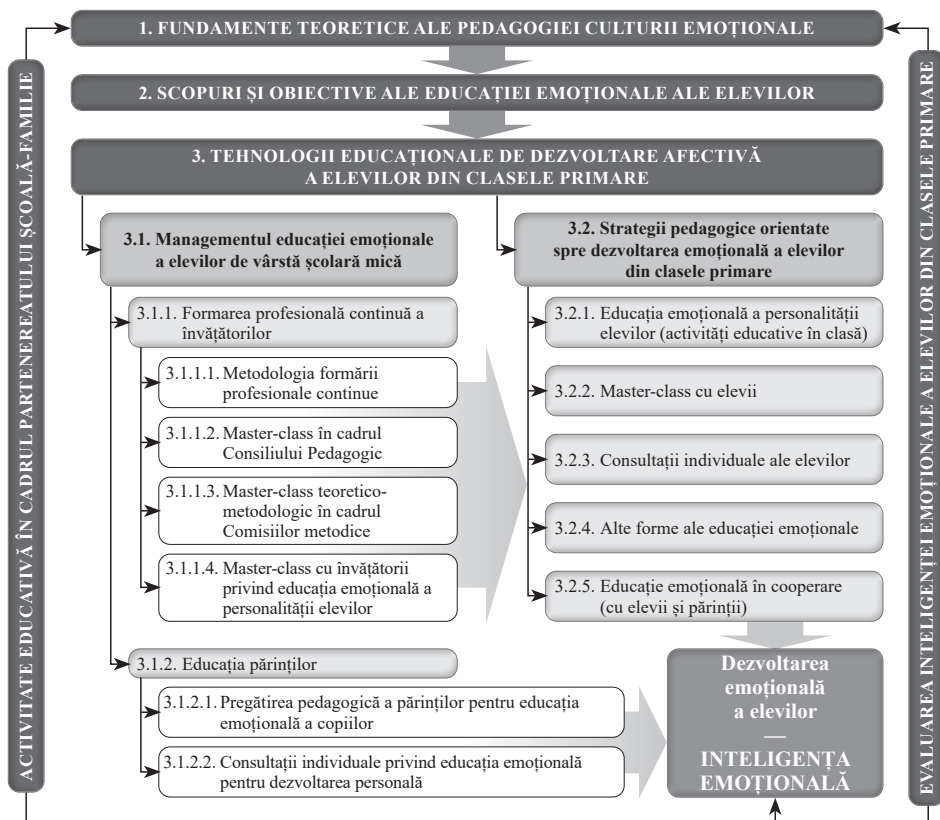

Figura 2. Concepția educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatului școală-familie

Rezultatele studiului confirmă fezabilitatea introducerii în programele de formare pedagogică a unor discipline și module de specialitate care vizează dezvoltarea competențelor emoționale ale învățătorilor din clasele primare.

Capitolul 3, „Tehnologia formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor”, dezvăluie acțiunile pedagogice experimentale la etapele de constatare, formare și control, generatoare de date experimentale descrise pentru a prezenta caracteristicile și nivelurile de pregătire ale studenților și învățătorilor pentru educația emoțională. Deși fundamentele teoretice ale PCE (dezvăluite în capitolele 1–2) sunt în continuă dezvoltare, examinarea literaturii psihologice și pedagogice a arătat că problema formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor reflectă ambiguitatea abordărilor și insuficiența unor metodologii standardizate de diagnosticare a nivelului de pregătire a învățătorilor pentru educația emoțională.

Din aceste considerente, pentru cercetarea experimentală, a fost elaborat un chestionar original de evaluare a gradului de pregătire profesională a învățătorului pentru educația emoțională, care vizează identificarea nivelului de formare a competențelor-cheie ale învățătorilor și studenților pedagogi de la specialitățile pedagogice necesare pentru educația emoțională. *Scopul chestionarului* este de a determina nivelul de pregătire al profesorilor și elevilor pentru educația emoțională, inclusiv gradul de conștientizare a semnificației pregătirii pentru realizarea educației emoționale și formarea competențelor de bază: *competență emoțională, empatie, reflecție și abilități de autoreglare*.

Conceptual, instrumentul este fondat de abordarea bazată pe competențe și măsoară următoarele competențele-cheie: 1 – crearea de contexte motivaționale de învățare; 2 – proiectarea dezvoltării morale și socio-emoționale; 3 – managementul comportamentului socio-emoțional al elevilor; 4 – dezvoltarea propriei culturi emoționale și profesionale, structurate în planurile: cognitiv, afectiv, acțional și motivațional, care permite un diagnostic complex al pregătirii pentru educația emoțională. Dezvoltarea instrumentului s-a bazat pe cerințe psihometrice, structura fiind prezentată sub forma unei matrice 4x5 (20 de afirmații). Repartiția sarcinilor a asigurat un raport procentual uniform (20% pentru componente și 25% pentru competențe). Chestionarul include 20 de afirmații evaluate pe o scară de 4 puncte ce reflectă frecvența și încrederea în utilizarea practicilor relevante de educație, ceea ce a făcut posibilă identificarea a 4 niveluri de pregătire profesională: *scăzut, satisfăcător, bun și înalt*. Validarea instrumentului a fost efectuată etapizat. Studiul-pilot a fost realizat pe un eșantion de 702 respondenți (profesori, studenți și elevi) (Fig. 3).

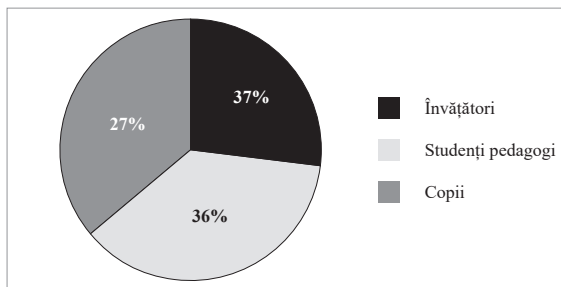

Figura 3. Eșantionul de respondenți ai studiului experimental

Analiza rezultatelor la etapa de constatare a experimentului a arătat diferențe semnificative între grupuri. Rezultatele studiului asupra învățătorilor (n=262) indică un nivel suficient de dezvoltare a competențelor pedagogice necesare pentru educația emoțională. Dificultăți evidente au fost înregistrate în evaluarea competenței de a gestiona situațiile riscante și a competenței de sporire a propriei culturi emoționale, ceea ce arată necesitatea reconsiderării programelor de formare profesională orientate spre practica educației emoționale (Tab. 1).

Tabelul 1. Indicatori medii ai competențelor pedagogice de educație emoțională (învățători) (planuri) (n=262)

Competențe	Planuri				Indicatori generali
	Cognitiv	Afectiv	Acțional	Motivațional	
1.	3,5	3,3	3,2	3,4	3,35
2.	3,4	3,2	3,1	3,3	3,25
3.	3,2	3,0	3,0	3,1	3,08
4.	3,1	3,0	2,9	3,2	3,05

* Competențe:

1. Creează contexte motivaționale
2. Proiectează și implementează dezvoltarea morală și socio-emoțională
3. Previne situațiile riscante și gestionează comportamentul
4. Sporește permanent propriul nivel de cultură emoțională și profesională

Spre deosebire de învățători, rezultatele studenților (n=254) demonstrează un nivel semnificativ mai scăzut de dezvoltare a competențelor. Valorile medii variază între 1,90–2,05, ceea ce corespunde nivelurilor *scăzut* și *satisfăcător*. Planurile *cognitiv* și *motivațional* sunt mai dezvoltate, în timp ce planurile *afectiv* și *acțional* rămân subdezvoltate. Nivelul predominant este *satisfăcător* (până la 52,8%), cu o proporție semnificativă de nivel scăzut de (până la 29%). Mai puțin de 4% dintre studenții pedagogi demonstrează nivel înalt, ceea ce indică o pregătire insuficientă a acestora pentru educația emoțională și subliniază necesitatea unor renovări ale programelor de formare. Analiza comparată a datelor

experimentale ale învățătorilor și ale studenților pedagogi a relevat un decalaj semnificativ în toate planurile competențelor evaluate.

Învățătorii din clasele primare demonstrează un nivel superior la toate competențele, indicatori ai pregătirii pentru educația emoțională, în special, planurile acțional și afectiv care implică eforturi de autodezvoltare și autoeducație pentru sporirea culturii emoționale validate în practica educației (Fig. 4).

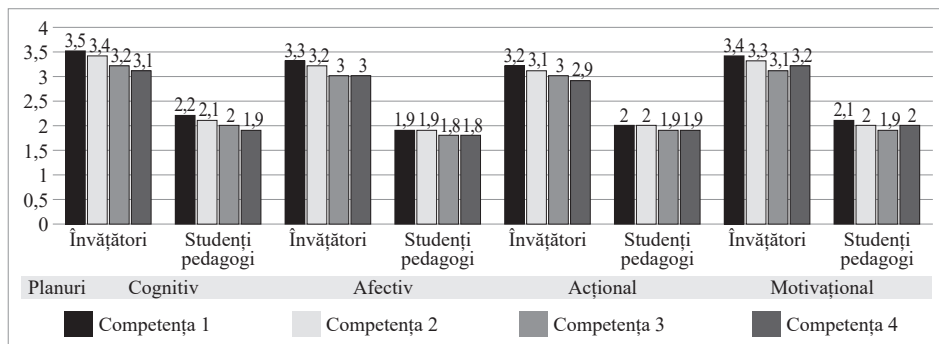

Figura 4. Analiza comparată a datelor experimentale ale învățătorilor și studenților privind competențele pedagogice necesare pentru educația emoțională

Studenții au demonstrat un nivel de cunoștințe predominant reproductiv și abilități practice insuficient formate pentru educația emoțională. Concluzia care se desprinde este conștientizarea necesității unor implicații pedagogice pentru formarea competențelor profesionale subscrise culturii emoționale.

Suplimentar, în procesul experimentului pedagogic a fost evaluat nivelul de dezvoltare a inteligenței emoționale (IE) a elevilor din clasele primare (Tab. 2).

Tabelul 2. Indicatori medii de IE la elevii (vârsta între 6–8 și 9–11 ani (n=186))

Scala IE	6–8 ani (n=94)	9–11 ani (n=92)
Conștientizarea emoțională	4,8	6,1
Gestionarea emoțiilor	4,3	5,5
Automotivarea	4,5	5,9
Empatia	4,4	6,0
Recunoașterea emoțiilor celorlalți	4,7	6,3
Nivelul general de IE	23,0	30,8

Rezultatele arată că la elevii de 6–8 ani predomină nivelul mediu de dezvoltare a inteligenței emoționale, apropiat de limita inferioară a normei, în timp ce la elevii de 9–11 ani se observă dinamica pozitivă care se explică prin avansarea de vârstă.

Proporția elevilor cu un nivel ridicat de inteligență emoțională crește semnificativ în grupul de 9–11 ani (până la 29%), în timp ce în grupul de 6–8 ani nu depășește limita de 10%. Datele relevate confirmă dependența sporirii nivelului de inteligență emoțională de vârstă de impactul factorilor educaționali. Deducem, pregătirea profesională a învățătorilor pentru educația emoțională este înțeleasă ca acțiuni de formare pedagogică, în general, cu predominanță asupra planului acțional, iar nivelul de pregătire a studenților pedagogi este insuficient. Se constată un decalaj între pregătirea teoretică și practică pentru educația emoțională; dezvoltarea culturii emoționale a studenților pedagogi necesită sprijin metodologic în stadiile inițiale de formare profesională. Datele obținute au servit ca bază empirică pentru elaborarea *Modelului pedagogic de pregătire profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din ciclul primar*, validat experimental la etapa formativă a experimentului pedagogic care a presupus dezvoltarea sistematică a competențelor profesionale identificate ca insuficient dezvoltate la studenții pedagogi și la învățătorii pentru clasele primare la etapa de constatare.

Activitățile experimentale la etapa de formare au fost realizate cu participarea învățătorilor și a studenților de la specialitățile pedagogice: 40 de cadre didactice (GE) și 54 (GC), 52 de studenți (GE) și 48 (GC) axate pe implementarea practică a modelului pedagogic în condițiile învățământului superior pedagogic, inclusiv, a sistemului de dezvoltare profesională continuă, care s-a desfășurat prin intermediul unui program elaborat, implementat în cadrul activităților de învățare și cercetare a studenților pedagogi (Tab. 3).

Tabelul 3. Programul structurat de pregătire profesională elaborat în baza Modelului pedagogic

Publicul țintă	Discipline universitare	Metode, tehnici, forme de organizare și resurse
Studenții (ciclul Licență)	Pedagogia culturii emoționale (curs fundamental)	Prelegeri, seminarii, discuții interactive; ghid de studiu, teste, materiale video, ghid de studiu „Pedagogia culturii emoționale”
	Pedagogia, Psihologia (demers infuzional)	Studiu de caz, exerciții de reflecție, cărți emoționale, metode de joc
	Dezvoltare personală (curs modular)	Antrenament de autoreglare, sarcini de vizualizare pozitivă, mini-proiecte
Studenți (practica pedagogică)	Practică în școala primară	Master-clas, jurnale de observație, consultații metodologice, lucru cu studenții
Studenți (activitatea de cercetare)	Teze de curs și de licență	Proiecte de cercetare, prezentări, participare la conferințe
Profesori (formare continuă)	Curs de recalificare (72 de ore)	Prelegeri, cursuri practice, instruirii pedagogice; suport metodologic
Învățători (activitate pedagogică)	Activitatea pedagogică în școală	Activități interactive cu elevii, mentorat, autoanaliză, supraveghere

Elementul central de implementare a modelului a constituit cursul universitar „Pedagogia culturii emoționale”, care asigură formarea holistică a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în domeniul educației emoționale. Conținutul cursului a explorat fundamentele teoretice ale educației emoționale, urmărind dezvoltarea componentelor inteligenței emoționale prin sarcini orientate spre practică care vizează consolidarea empatiei, reflecției și a abilităților de autoreglare. Fiecare subiect de curs a avut o structură modulară, care a oferit flexibilitate pentru implementarea sa în diverse contexte de formare profesională.

Importanță deosebită a avut activitățile universitare de dezvoltare a planurilor afectiv și motivațional ale competențelor pedagogice. În cadrul seminariilor („Stresul în predare”, „Toleranța pedagogică”) s-au folosit studiul de caz, jocurile de rol, exerciții de autorefecție și autoreglare emoțională. Utilizarea tehnicilor interactive (de exemplu, „Oglinda emoțională”) a contribuit la dezvoltarea capacității studenților de a recunoaște și a reflecta asupra semnificației emoțiilor, formarea unui răspuns empatic și comportament pedagogic conștient.

Orientarea spre activitatea educativă practică a orelor a asigurat trecerea de la înțelegerea teoretică la aplicarea reală a strategiilor de educație emoțională. Implementarea sistematică a modelului a fost asigurată prin abordări metodologice: demers infuzional (integrarea componentei emoționale în conținutul diverselor discipline); disciplinar (introducerea unui curs de specialitate) și demers modular (dezvoltarea abilităților personale).

O etapă semnificativă a experimentului pedagogic a fost practica pedagogică a studenților, în cadrul căreia aceștia au conceput și implementat activități educative cu elemente de educație emoțională, au monitorizat starea emoțională a elevilor și au autoanalizat propriile activități. Acest lucru a contribuit la dezvoltarea reflecției profesionale și la consolidarea abilităților practice. Una dintre formele eficiente de activitate au fost master-class, menite să dezvolte viitorilor învățători abilitățile de a recunoaște, interpreta și dezvolta reacțiile emoționale ale elevilor. Utilizarea metodelor de caz, a materialelor vizuale și a activității în grup a contribuit la implicarea activă a studenților și la formarea unor abilități profesionale durabile.

Totodată, s-au desfășurat activități de cercetare cu studenții pedagogi, inclusiv teze de an și de licență pe problematica educației emoționale, care au asigurat aprofundarea cunoștințelor teoretice și dezvoltarea gândirii reflexive.

Activitățile cu învățătorii din grupul experimental a fost organizată în cadrul programului de dezvoltare profesională (72 de ore), incluzând module teoretice și practice orientate spre dezvoltarea competențelor emoționale (Tab. 4).

Tabelul 4. Programul experimental de activitate formativă cu învățătorii

Orientarea activității	Conținutul și forme de realizare	Scopul
Cursuri și prelegeri	Cursul universitar „Pedagogia culturii emoționale” (72 de ore)	Asimilarea teoretică și practică a educației emoționale
Master-clas	„Emoții în clasă”, „Strategii de autoreglare”, „Pedagogia empatiei”	Dezvoltarea competențelor specifice de interacțiune emoțională
Activități practice	Proiectarea și desfășurarea activităților educative ce includ conținut emoțional	Elaborarea și desfășurarea activităților care integrează conținuturi ale educației emoționale
Diagnosticarea elevilor	Teste, observație, analiză comportamentală	Evaluarea nivelului de dezvoltare emoțională a elevilor
Activități investigaționale și reflexive	Portofoliu, analiză de caz, jurnal de autoanaliză	Conștientizarea și îmbunătățirea strategiilor de interacțiune cu elevii

Conținutul activității de formare cu învățătorii a inclus: participarea la cursuri de formare și master-class; dezvoltarea și evaluarea orelor cu elemente de educație emoțională; menținerea agendelor reflexive și a portofoliilor pedagogice și diagnosticarea dezvoltării emoționale a elevilor.

Antrenarea părinților în procesul de educație emoțională a elevilor constituie o dimensiune importantă a modelului pedagogic. Activitatea de pedagogizare a familiei s-a bazat pe principiile parteneriatului și a inclus instruire, consultări și activități practice comune, activități care au făcut posibilă crearea unui mediu educațional sustenabil ce stimulează dezvoltarea emoțională a elevilor la școală și în familie. În acest mod, implementarea modelului pedagogic a avut caracter sistemic, orientată spre activitățile educative practice asigurând: integrarea educației emoționale în formarea profesională a studenților pedagogi; dezvoltarea competențelor emoționale în planurile (cognitiv, afectiv, acțional și motivațional); reducerea decalajului dintre pregătirea teoretică și activitățile practice și autoperfecționarea profesională și personală continuă.

Validarea modelului pedagogic s-a realizat la două niveluri – studenții pedagogi și învățătorii, fapt ce a asigurat continuitatea și integritatea procesului de pregătire profesională pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare. Datele comparative obținute în diferite etape ale experimentului reflectă schimbări cantitative și calitative în structura competențelor emoționale și pedagogice. Compararea valorilor experimentale la etapele de constatare și de control a permis să evaluăm rezonabil eficacitatea modelului pedagogic implementat. O tendință similară se observă și la alte competențe, unde avantajul GE este în medie de 0,4–0,5 puncte, ceea ce confirmă influența sistemică a programului formativ.

Rezultatele testului t Student confirmă semnificația statistică a diferențelor identificate ($p < 0,05$), ceea ce demonstrează eficiența ridicată a influenței pedagogice. Analiza comparativă a datelor din GE în etapele de constatare și control (Fig. 5) demonstrează creșterea semnificativă a competențelor pedagogice. Cele mai evidente schimbări s-au înregistrat la competența de conștientizare a emoțiilor, unde indicatorul general a crescut de la 3,15 la 3,73. Creștere semnificativă se observă și în planul acțional la valorile competenței de gestionare a emoțiilor, ceea ce indică dezvoltarea abilităților practice ale învățătorilor (Fig. 5).

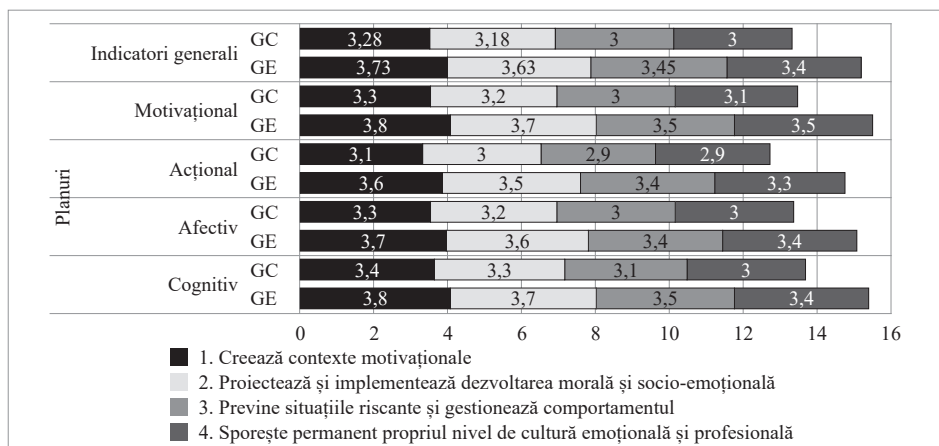
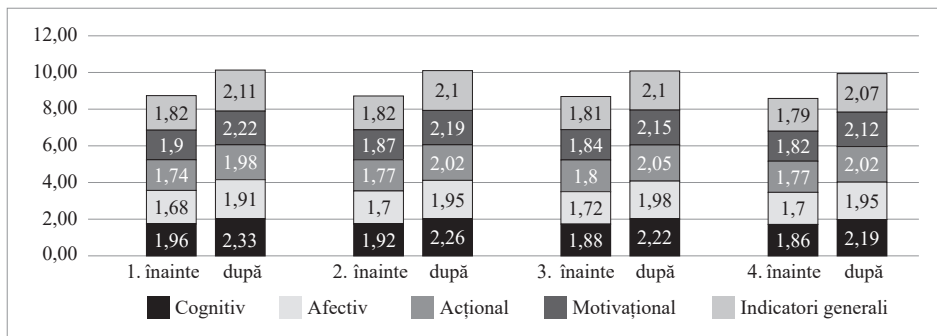

Figura 5. Indicatori medii ale competențelor pedagogice de educație emoțională la învățătorii din GE (n=40) (etapele de constatare și control)

Rezultatele testului t pentru eșantioanele dependente confirmă diferențe semnificative statistic la toate competențele ($p \leq 0,001$), ceea ce confirmă eficiența etapei formative a experimentului pedagogic. Tendințe similare au fost dezvăluite și la studenții pedagogi. În stadiul de control, GE demonstrează performanțe mai mari la toate competențele comparativ cu grupul de control. Cele mai semnificative diferențe au fost înregistrate în planurile cognitive și acționale.

Dinamica din cadrul grupului experimental de studenți indică o creștere semnificativă a indicatorilor pentru toate competențele. Modificări deosebit de pronunțate se observă în prima și a doua competență, ceea ce arată formarea la studenți a mecanismelor de bază ale educației emoționale (Fig. 6).

* Competențe:

1. Creează contexte motivaționale
2. Proiectează și implementează dezvoltarea morală și socio-emoțională
3. Previne situațiile riscante și gestionează comportamentul
4. Sporește permanent propriul nivel de cultură emoțională și profesională

Figura 6. Indicators medii ale competențelor pedagogice de educație emoțională la studenții GE (n=52) (constatare și control)

Analiză calitativă a distribuției nivelurilor (Tab. 5) confirmă valoarea rezultatelor: proporția respondenților cu niveluri ridicat și suficient crește, iar valorile nivelului scăzut descrește semnificativ în grupurile experimentale.

Tabelul 5. Distribuția elevilor (%) EG (30) 6-8 ani pe niveluri EI la etapele de constatare și control ale experimentului

Etapa	Scala	Niveluri	%	Etapa	Scala	Niveluri	%
Constatare	Conștientizarea emoțională	Înalt	13.3%	Control	Conștientizarea emoțională	Înalt	50.0%
		Mediu	60.0%			Mediu	43.3%
		Scăzut	26.7%			Scăzut	6.7%
	Gestionarea emoțiilor	Înalt	10.0%		Gestionarea emoțiilor	Înalt	46.7%
		Mediu	56.7%			Mediu	43.3%
		Scăzut	33.3%			Scăzut	10.0%
	Automotivarea	Înalt	6.7%		Automotivarea	Înalt	36.7%
		Mediu	63.3%			Mediu	53.3%
		Scăzut	30.0%			Scăzut	10.0%
	Empatia	Înalt	10.0%		Empatia	Înalt	40.0%
		Mediu	60.0%			Mediu	50.0%
		Scăzut	30.0%			Scăzut	10.0%
	Recunoașterea emoțiilor celorlalți	Înalt	13.3%		Recunoașterea emoțiilor celorlalți	Înalt	43.3%
		Mediu	63.3%			Mediu	46.7%
		Scăzut	23.4%			Scăzut	10.0%

De importanță deosebită sunt datele ce reflectă influența pregătirii pedagogice asupra sporirii nivelului de inteligență emoțională la elevi. Analiza rezultatelor reflectate în Tab. 6 arată că în grupurile experimentale de elevi se constată o creștere semnificativă a proporției copiilor cu un nivel ridicat de inteligență emoțională și o scădere a valorilor experimentale pentru nivelul scăzut. Evidente schimbări au fost înregistrate la scalele conștientizării emoționale.

Tabelul 6. Distribuția elevilor cu vârste cuprinse între 9-11 ani (%) din GE (30) pe nivelurile inteligenței emoționale (constatare și control)

Etapa	Scala	Niveluri	%	Etapa	Scala	Niveluri	%
Constatare	Conștientizarea emoțională	Înalt	16.7%	Control	Conștientizarea emoțională	Înalt	33.3%
		Mediu	60.0%			Mediu	56.7%
		Scăzut	23.3%			Scăzut	10.0%
	Gestionarea emoțiilor	Înalt	13.3%		Gestionarea emoțiilor	Înalt	26.7%
		Mediu	63.3%			Mediu	60.0%
		Scăzut	23.3%			Scăzut	13.3%
	Automotivarea	Înalt	10.0%		Automotivarea	Înalt	23.3%
		Mediu	66.7%			Mediu	63.3%
		Scăzut	23.3%			Scăzut	13.3%
	Empatia	Înalt	16.7%		Empatia	Înalt	26.7%
		Mediu	60.0%			Mediu	60.0%
		Scăzut	23.3%			Scăzut	13.3%
	Recunoașterea emoțiilor celorlalți	Înalt	20.0%		Recunoașterea emoțiilor celorlalți	Înalt	30.0%
		Mediu	60.0%			Mediu	56.7%
		Scăzut	20.0%			Scăzut	13.3%

În GC, schimbările sunt nesemnificative și se încadrează în limitele dinamicii naturale a vârstei, ceea ce confirmă necesitatea dezvoltării orientate explicit spre educația emoțională pentru dezvoltarea coerentă a inteligenței emoționale. Astfel, prin valorificarea Concepției educației emoționale în procesul implementării Modelului pedagogic elaborat, rezultatele experimentului formativ arată eficiența dezvoltării competențelor pedagogice ale învățătorilor, a culturii emoționale și dinamica pozitivă a dezvoltării emoționale a elevilor.

Etapa formativă a experimentului a oferit o creștere semnificativă statistic a competențelor emoționale și pedagogice la învățători și elevii din grupele experimentale, schimbările cele mai relevante au fost înregistrate în planurile cognitiv și motivațional, fapt ce confirmă eficacitatea modelului implementat.

S-a stabilit că profesorii demonstrează un nivel de competență mai ridicat față de studenții pedagogi, în special în planurile afectiv și acțional. Inteligența emoțională a elevilor se prezintă, în general, prin nivelul mediu cu menținerea unor valori

înalte pentru nivelul scăzut. Cu toate acestea, influența pedagogică a contribuit la creșterea valorilor pentru nivelul înalt de pregătire pentru educația emoțională, în comparație cu dinamica ne semnificativă din GC. S-a dovedit că raportul de interdependență între nivelul de pregătire a învățătorilor pentru educația emoțională și dezvoltarea corespunzătoare a inteligenței emoționale la elevi, în primul rând în planurile de conștientizare emoțională și recunoaștere a emoțiilor.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Ca urmare a cercetărilor teoretice și empirice consacrate problemei formării profesionale a învățătorilor pentru realizarea educației emoționale, au fost formulate următoarele concluzii:

1. S-a stabilit că educația emoțională este o componentă integrantă a procesului de formare pedagogică, având rol semnificativ în formarea personalității armonioase a elevilor. Tendințele educaționale moderne impun profesorului corența dezvoltării emoționale a elevilor. Prin sinteza științifică evocată în primul capitol, a fost interpretată semnificația științifică a conceptelor-cheie de „*formare profesională*”, „*inteligență emoțională*”, „*cultură emoțională*” și „*educație emoțională pentru dezvoltare emoțională*”, reconsiderate din perspectiva evoluției științelor educației. ***Cercetarea demonstrează că elucidarea semnificației acestor concepte, în fapt, constituie baza teoretică pentru formarea profesională a învățătorilor în vederea educației emoționale a elevilor din clasele primare.***

2. Studiul procesului de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională în învățământul primar a permis constatarea abordării insuficiente a problemei cercetate, întrucât ***cultura emoțională reflectă nivelul maturizării emoționale și al calității interacțiunilor comunicative.*** În acest mod ***a fost demonstrat teoretic, că educația emoțională depinde nemijlocit de nivelul de formare a culturii emoționale a profesorului.***

3. În procesul studierii pregătirii învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare, ***a fost reconsiderată și fondată științific esența conceptului de educația emoțională fiind dezvoltate aspectele dezvoltării personale ale elevilor din clasele primare. Pregătirea învățătorilor pentru educația emoțională în învățământul primar este abordată în cercetare ca formare universitară complexă în dinamică, care se manifestă în unitatea dimensiunilor motivațional-axiologică, cognitivă și acțional-reflexivă.*** Studiul premiselor teoretice ale pregătirii învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare ***a condus la determinarea indicatorilor pregătirii învățătorilor pentru realizarea educației emoționale:*** motivația pentru educația emoțională; calitatea cunoștințelor teoretice despre esența educației emoționale a elevilor; orientările valorice de dezvoltare profesională; formarea competențe pedagogice necesare pentru realizarea educației

ei emoționale a elevilor; natura progresului profesional și personal în procesul de reflecție pedagogică. Rezultatele obținute au extins înțelegerea științifică a formării profesionale a cadrelor didactice și pot servi drept bază teoretică și metodologică pentru cercetarea și îmbunătățirea practică a formării cadrelor didactice. Rezultatele obținute contribuie la dezvoltarea științifică a concepției de pregătire profesională a cadrelor didactice servind ca repere teoretice și metodologice pentru îmbunătățirea sistemului de formare pedagogică a învățătorilor din clasele primare.

4. Ca urmare a cercetărilor teoretice și empirice **au fost determinate nivelurile și caracteristicile pregătirii învățătorilor pentru educația emoțională**. S-a stabilit că pregătirea învățătorilor pentru educația emoțională reflectă aspecte ale devenirii profesionale ale învățătorului. S-a stabilit că majoritatea învățătorilor întâmpină dificultăți în proiectarea și realizarea educației emoționale. Totodată, **nivelul funcțional de pregătire pentru educația emoțională arată** că: învățătorii cunosc mecanismele vieții emoționale, sunt capabili să utilizeze metodologiile specifice educației emoționale, să evalueze metodologic progresele dezvoltării inteligenței emoționale la elevii claselor primare, să integreze activități de dezvoltare emoțională în conținutul tuturor disciplinelor școlare, pot gestiona situații de conflict și pot încuraja comunicarea explicită a emoțiilor în procesul educațional.

5. **Analiza axiologică a curriculum-ului universitar de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare** a permis identificarea orientărilor valorice referitoare la dezvoltarea emoțională a personalității și educația emoțională. **S-a stabilit că valorile culturii emoționale**: empatia, respectul, responsabilitatea emoțională, toleranța, capacitatea de autoreglare și de reflecție **sunt promovate implicit**, în structura curriculumului predomină conținuturi informaționale, pe când dimensiunea axiologică și emoțională este slab reprezentată atât la nivelul finalităților, cât și la nivelul conținuturilor curriculare. **Se atestă un decalaj între finalitățile de studiu declarate și nivelul real de pregătire a viitorilor profesori pentru educația emoțională. Întemeiat s-a stabilit necesitatea reconstrucției axiologice a curriculumului universitar pentru integrarea sistematică a valorilor culturii emoționale în procesul universitar de învățământ** pentru asigurarea unui mediu educațional favorabil. Analiza realizată a contribuit la interpretarea problematicii formării profesionale a cadrelor didactice.

6. **Elaborarea și întemeierea științifică a Modelului pedagogic de formare a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare a permis** determinarea condițiilor pedagogice necesare care integrează dimensiunile motivațional-valorică, cognitivă și acțional-reflexivă. Implementarea experimentală a modelului pedagogic a fost realizată în procesul de învățământ universitar implicând etapele de constatare, formare și de control. **Rezultatele**

statistice ale experimentului pedagogic reflectă dinamica pozitivă a pregătirii învățătorilor pentru educația emoțională și deschid perspective de adaptare a acestuia la cerințele privind dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor.

7. Studiul teoretico-metodologic complex și argumentele empirice au făcut posibilă elaborarea unei concepții științifice care reflectă tendințele educației emoționale, *dezvăluind esența teoretică a educației emoționale* ca un proces intenționat și sistematic de dezvoltare a inteligenței emoționale și edificarea unui comportament social responsabil la elevii din clasele primare. **Concepția educației emoționale a elevilor în contextul parteneriatului școală-familie elaborată în cercetare se bazează pe un sistem de abordări științifice** (axiologice, sistematice, orientate spre personalitate, bazate pe formarea de competențe), **principii** (parteneriat, încredere, dialog, conformitate culturală, continuitatea influenței educaționale) **și condiții pedagogice**. Structura concepției definește mecanismele de interacțiune dintre școală și familie. Validarea practică a concepției sunt implementate prin intermediul *Modelului pedagogic* a confirmat eficacitatea condițiilor pedagogice care s-au manifestat și prin creșterea nivelului de competență emoțională a elevilor. Compararea valorilor experimentale a demonstrat eficacitatea acțiunilor pedagogice confirmând ipoteza cercetării.

Recomandări metodologice

Profesorilor din învățământul primar:

- crearea mediu educațional favorabil emoțional;
- dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor;
- integrarea finalităților educației emoționale în procesul educațional;
- îmbunătățirea continuă a pregătirii pedagogice pentru educația emoțională;
- creșterea propriului nivel de cultură emoțională.

Părinților elevilor din clasele primare:

- cooperarea cu școala;
- crearea unui mediu familial sigur din punct de vedere emoțional;
- alfabetizarea emoțională a copiilor;
- consolidarea deprinderilor de autoreglare emoțională;
- sprijinirea copiilor în situații emoționale tensionante;
- încurajarea emoțiilor pozitive și a succesului.

BIBLIOGRAFIE

În limba română:

1. ACKERMAN, A., PUGLISI, B. *Enciclopedia emoțiilor: Ghid al expresivității personajelor literare*. Translated by A.Mărășescu. Pitești: Paralela 45, 2015. 177 p. ISBN 978-973-47-2204-4.
2. ANDRIEȘ A. Rolul emoțiilor discrete în predicția performanțelor profesionale. Rezumatul tezei de dr. în psihologie. Cluj-Napoca. 2013. 52 p.
3. ANTOCI, D., BOROZAN, M. Axiologia educației. Manual universitar. Costești, România, Editura: Ars Libri, 2023. 364 p. ISBN 978-606-36-2430-8
4. ANDRONE, S. I. *Constante pedagogice ale evoluției și valorificării paradigmei inteligenței emoționale*. Teza de doctor. Chișinău, 2019. 222 p.
5. BEȚIVU, A. *Stilul existențial: Paradigmă și transfigurări axiologice. Monografie*. Bălți, 2022. 202 p. ISBN 978-9975-161-03-9.
6. BOROZAN M., ȘOVA T., ȚURCAN L. Cultura emoțională și reziliența emoțională a cadrului didactic. Suport de curs. Ch.: CEP: UPSC, 2025, 231 p. ISBN 978-9975-48-286
7. BOTIȘ, A., M. L. *Dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți (vârsta până la 7 ani)*. Buzău: Alpha MDN, 2020. ISBN 978-973-7871-93
8. BUZENCO V. Conceptualizarea pedagogică a dezvoltării inteligenței sociale a cadrelor didactice”, Teza de doctor. Chișinău, 2023.
9. CERLAT, R. Particularități psihosociale ale stabilității emoționale a cadrelor didactice din învățământul primar. Teză de doctor în psihologie. Chișinău, 2019.
10. COJOCARU-BOROZAN, M. *Teoria culturii emoționale. Studiu monografic asupra cadrelor didactice*. Chișinău: Tip. UPS „Ion Creangă”, 2010. 239 p. ISBN 978-9975-46-066-8.
11. COJOCARU-BOROZAN, M., BUSHNAQ, T., ȚURCAN-BALȚAT, L., ȘOVA, T., ZAGAIEVSCHI, C., ANDRONE, S. *Glosar: român – englez – rus – francez – italian: Pedagogia culturii emoționale*. București: Ed. Morșan, 2017. 465 p. ISBN 978-606-626-104-3
12. COJOCARU-BOROZAN, M., ZAGAIEVSCHI, C., STRATAN, N. *Pedagogia culturii emoționale*. Chișinău: Tipografia UPS „I. Creangă”, 2014. 200 p. ISBN 97-9975-46-214-3
13. *Curriculum national. Învățământul primar*. Coord. Cutasevici, A. et al. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, 2018. 212 p.
14. GOLEMAN D. *Inteligența emoțională*. București: Curtea veche Publishing, 2008. 430 p. ISBN 978-973-669-520-9.

15. HAHEU-MUNTEANU, E. BANCIU, D. *Educația emoțională a copiilor: Ghid metodologic pentru educatori și părinți*. Chișinău, 2019. 152 p. ISBN 978-9975-134-45-3.
16. IANIOGLO, M. Comunicarea asertivă în contextul dezvoltării profesionale a cadrelor didactice assertive. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, 6 iunie 2024, Cahul. Cahul: Tipografia „CentroGrafic” SRL, Cahul, 2024, Vol.11, Partea II, pp. 34-39. ISSN 2587-3571.
17. RUSU, E. *Formarea inteligenței emoționale a studenților pedagogi*. Teza de doctor. Chișinău, 2013. 252 p.
18. ȘOVA, T, PAREA A. Dezvoltarea emoțională a elevilor claselor primare: Ghid metodologic pentru cadre didactice și părinți. Bălți: [s. n.], 2020. – 110 p. ISBN 978-9975-3478-4-6
19. ȘOVA, T. *Managementul stresului profesional al cadrelor didactice*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2014. 280 p. ISBN 978-9975-46-196-2
20. ȚURCAN-BALȚAT, L. *Formarea cadrelor didactice prin valorile toleranței*. Ch.: Tip. UPS „I. Creangă”, 2015. 324 p. ISBN 978-9975-46-242-6.
21. ZAGAIEVSCHI, C., COJOCARU-BOROZAN, M. *Educație pentru dezvoltare emoțională și sănătate mintală*. Chișinău: Tip. UPS „I. Creangă”, 2014. 192 p. ISBN 978-9975-46-209-9.

În limba rusă:

22. АБЛАЕВА, Л.Р. Влияние стиля семейного воспитания на эмоциональную сферу младшего школьника. В: *Проблемы современного педагогического образования*. 2016, № 51 (1), с. 269–276.
23. АНДРЕЕВА, И.Н. *Эмоциональный интеллект и эмоциональная креативность: специфика и взаимодействие*. Полоцкий государственный университет, 2020. 356 с. ISBN 978-985-531-717-4.
24. ВАГАНОВА, О.И., СМИРНОВА, Ж.В. и др. Применение игровых технологий в обучении студентов. В: *Инновационная экономика: перспективы развития и совершенствования*. 2019, № 1 (35), с.16–21.
25. ВОЛЧЕГОРСКАЯ, Е.Ю., ОРДАШЕВА, М.Ж. Педагогические условия эффективной реализации модели формирования профессионально-эстетической готовности студентов педвузов. В: *Азимут научных исследований: педагогика и психология*. 2019, Т. 8, №3 (28), с. 67–71.
26. ГЕЛЬМАН, В. Я. Формирование эмоциональной культуры у студентов вуза. В: *Современное образование*. 2023, №2. с. 1–12. DOI: 10.25136/2409-8736.2023.2.39930.
27. ЕЖКОВА, Н.С. Эмоциональная культура учителя. В: *Педагогика*. 2016, №5, с. 60-64.

28. ЗАХАРОВА, И. *Теория эмоциональной относительности. Практическое руководство для развития осознанности и эмоционального интеллекта*. ЛитРес, 2020. ISBN 9785042561856.
29. РУДЬ, М.В. *Система формирования профессиональной готовности будущих учителей начальных классов к социально-педагогическому взаимодействию с семьей*: дис. ... д-ра пед. Наук. Луганск, 2023. 487 с.
30. САМАРОКОВА, И.В. *Формирование эмоциональной культуры будущего учителя*: автореф. канд. пед. наук. Магнитогорск, 2003. 24 с.
31. ШИНГАЕВ, С.М. Эмоциональный интеллект как фактор успеха современного педагога. В: *Человеческий фактор. Социальный психолог. Журнал для психологов*. 2018, №1, с. 199–208.
32. ЛЕОНЕЛЬ, А. *Инструмент «Эмоциональный интеллект для детей и подростков» для родителей и учителей*. Москва, 2024 б. 268 с.

În limba străină:

33. APONTE, M. L., SÁNCHEZ, A. D. V., VASQUEZ, M. A. The effects of emotional intelligence training programs on educators: a systematic review. In: *F1000Research*. 2025, 14, p. 842
34. DOLEV, N., LESHEM, S. Developing emotional intelligence competence among teachers. In: *Teacher Development*. 2017, 21(1), pp. 21–39.
35. FULTON, C. *Building teachers' emotional competence: a transactional training model: PhD thesis in Psychology*. James Madison University, 2019, 162 p. [citat 13.06.2025]. Disponibil: <https://commons.lib.jmu.edu/diss201019/218>
36. GONZALES, M. *Emotional intelligence for students, parents, teachers and school leaders: a handbook for the whole school community*. Singapore: Springer Nature Singapore, 2022, 401 p. ISBN 978-981-19-0324-3.
37. GUȚU, VI. Conceptual and methodological framework of identifying adult's learning and education needs. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 2022, nr. 9(159), pp. 14-25. ISSN 1857-2103. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7405341>
38. MAYER, J.D., CARUSO, D.R., SALOVEY, P. The ability model of emotional intelligence: principles and updates. In: *Emotion Review*. 2016, 8, pp. 1–11 [citat 18.06.2025]. Disponibil: <https://doi.org/10.1177/1754073916639667>
39. PRZYBYLSKA, I. Emotional culture as a context of education: why emotional culture is important for pedagogy? In: *Kultura i edukacja*. 2021, 134(4), pp. 89–104 [citat 11.06.2025]. Disponibil: <https://doi.org/10.15804/kie.2021.04.05>
40. SANDA, OL., BOROZAN, M, ȚURCAN, L. *The paradigm of developing emotional intelligence in primary school students*. Monografie. România. Buzău: Omega, 2025. 234 p. ISBN 978-606-568-568-0

41. РУДЬ, М.В. *Система формирования профессиональной готовности будущих учителей начальных классов к социально-педагогическому взаимодействию с семьей*: дис. ... д-ра пед. Наук. Луганск, 2023. 487 с.
42. UNESCO. *Mainstreaming social and emotional learning in education systems: policy guide*. Paris: UNESCO, 2024, 192 p. ISBN 978-92-3-100725-5.
43. VALENTE, S., LOURENÇO, A.A. The importance of academic training in emotional intelligence for teachers. In: *Frontiers in Education*. 2022, 7, p. 992698 [citat 13.06.2025]. Disponibil: <https://doi.org/10.3389/educ.2022.992698>

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

44. БОРОЗАН, М., ПАЮЛ, И. *Педагогика эмоциональной культуры*. Учебное пособие. Online. Бельцы, 2023. 176 с. Disponibil: <http://riora.usarb.md:8180/server/api/core/bitstreams/62b58510-10c4-4f44-8244-84229dbc82b4/content>
45. PAIUL, I. Effective strategies in the formation of emotional stability of students of pedagogical faculties. *Univers Pedagogic*. 2025, nr. 1 (85), pp. 92-97. ISSN 1811-5470. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/92-97_50.pdf
46. PAIUL, I. The Influence of Interactive Assessment Methods on the Emotional Development of Schoolchildren. *Revista Didactica Pro*, 2025, nr. 6 (154), pp. 29-31. ISSN 1810-6455. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/29-31_53.pdf
47. PAIUL, I. Empatia-cheia succesului în activitatea viitorilor pedagogi. *Revista Didactica Pro*, 2024, nr. 6 (148), pp. 6-8. ISSN 1810-6455. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/6-8_56.pdf
48. ПАЮЛ, И. Современные подходы к эмоциональному развитию в российской педагогике. *Acta et Commentationes, Sciences of Education*. 2022, nr. 2(28), pp. 164-176. ISSN 1857-0623. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/164-176.pdf
49. ПАЮЛ, И. Эмоциональное воспитание младших школьников в сельских образовательных учреждениях Республики Молдова. В: *Наукова ініціатива іноземнихздобувчів вищої освіти та аспірантів: міжнароднанауково-практична конференція VII*. Харків, 2021, сс. 89-94. ISBN 978-617-7879-65-6.
50. ПАЮЛ, И. Знакомство студентов педагогических специальностей с терминологическим словарём в области эмоционального развития младших школьников. In: *Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice: conferința științifică internațională, ediția a 7-a, Bălți, 11 decembrie 2020*. Bălți: CEP UPS „I. Creangă”, 2021, pp. 179-185. ISBN 978-9975-46-539-7.

51. **ПАЮЛ, И.** Актуальные проблемы эмоционального воспитания в современной школе. In: *Cultura cercetării pedagogice: provocări și tendințe contemporane*: conferința științifică internațională, ediția 1-a, Chișinău, 5-6 iunie 2021. Chișinău: UST, 2021, vol. II, pp. 218-229. ISBN 978-9975-76-345-5.
52. **ПАЮЛ, И.** Развитие эмпатии в профессиональной подготовке учителя начальной школы. In: *Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor*: Conferința științifică internațională, consacrată celor 75 de ani de la fondarea universității bălțene. Bălți, 9 octombrie 2020. Bălți: USARB, 2020, vol. II, pp. 64-67. ISBN 978-9975-50-256-6. <http://riora.usarb.md:8180/server/api/core/bitstreams/8b1add23-bcd5-4465-be8d-2bb08b15eb5c/content>
53. **ПАЮЛ, И.** Использование тренинга в развитии эмпатии у студентов педагогических специальностей. В: *Проблеми і перспективи мовної підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти*: збірник наукових статей за матеріалами XVI міжнародної науково-практичної конференції, 19 жовтня 2021. Харків: Видавництво Іванченка, 2021, 378 с. ISBN 978-617-8059-16-3.
54. **ПАЮЛ, И.** Исторический экскурс в проблему эмоционального воспитания школьников. In: *Conferința științifică studentescă cu participare internațională*, ediția a 70-a. Chișinău: UST, 2021, vol. II, pp. 159-167. ISBN 978-9975-76-337-0. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/2p-159-167.pdf
55. **ПАЮЛ, И.** Подготовка учителя к эмоциональному воспитанию школьников из семей мигрантов. In: *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*: conferința științifică cu participare internațională, ediția a 10-a, Bălți, 8 octombrie 2021. Bălți: [S. n.], (CEU US), 2022, vol. 2, pp. 40-45. ISBN 978-9975-50-272-6. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/40-43_48.pdf
56. **ПАЮЛ, И.** Социальная значимость учебного курса «Педагогика эмоциональной культуры» в профессиональном становлении учителя начальной школы. In: *Cercetarea pedagogică: exigențe contemporane și perspective de dezvoltare*, ediția 1-a, 3-4 noiembrie 2023. Chișinău: CEP UPS „I. Creangă”, 2023, pp. 106-113. ISBN 978-9975-46-867-1. <https://dir.upsc.md/handle/123456789/6097/Conf-03-04-11-2023-p105-112.pdf>
57. **ПАЮЛ, И.** Методы подготовки учителя к эмоциональному развитию младших школьников. In: *Adaptarea sistemului educațional la noile abordări din societatea contemporană: provocări și soluții*: conferința științifică internațională, ediția 1-a, 18-19 august 2022. Chișinău: Tipografia Universității de Stat din Tiraspol, 2022, pp. 74-82. ISBN 978-9975-76-417-9. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/74-82_13.pdf

58. **ПАЮЛ, И.** Формирование эмоциональной отзывчивости у учащихся младшего школьного возраста в условиях инклюзивного образования. In: *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare: conferința științifico-practică internațională*, ediția a 4-a, 27-28 octombrie 2022. Bălți: Tipografia din Bălți, 2022, pp. 209-216. ISBN 978-9975-161-32-9. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/209-216_7.pdf
59. **ПАЮЛ, И.** Развитие эмоциональной сферы у детей с интеллектуальными особенностями. In: *Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții: conferința științifică internațională*, ediția a 7-a, Bălți, 7 decembrie 2023. Bălți: [S. n.], 2024. pp. 227-233. ISBN 978-9975-50-321-1. <http://riora.usarb.md:8180/server/api/core/bitstreams/e1cb1633-a77d-431d-9249-f4026d46f151/content>
60. **ПАЮЛ, И.** Использование интерактивных методов в эмоциональной подготовке студентов педагогических факультетов. In: *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare: conferința științifică internațională*, ediția a 5-a, 25-26 aprilie 2024. Bălți: CEU US, 2024, pp. 106-113. ISBN 978-9975-50-336-5. <http://riora.usarb.md:8180/server/api/core/bitstreams/ed07b202-434d-4f48-abad-6f823fecff5f/content>
61. **PAIUL I.** Developing empathy in students of pedagogical institutions of higher education. In: *New research directions in pedagogy. Editori Katarzyna Jagielska, Joanna M. Łukasik, Norbert G. Pikula*. Cracovia: Editura Universității „Comisia Educației Naționale” din Cracovia, Polonia, 2023. 150 p. pp. 141. ISSN 24507865, ISBN 978-83-8084-985-3, e-ISBN 978-83-8084-9860.
62. **ПАЮЛ, И.** Актуальные проблемы эмоционального воспитания ребёнка с особыми потребностями в семье. In: *Educational, Cultural and Artistic Practices in the Context of Ukraine’s Integration into the International Scientific and Innovative Space: Book of Abstracts of the II International scientific and practical conference of students and young researchers*. Zaporizhzhia, May 13-14, 2021. Zaporizhzhia: Publishing House of Khortytsia National Academy, 2021. Vol. 1. 348 p pp. 308-310. ISBN 978-966-8157-95-0

ADNOTARE

PAIUL Irina

„FORMAREA PROFESIONALĂ A CADRULUI DIDACTIC PENTRU REALIZAREA EDUCAȚIEI EMOȚIONALE A ELEVILOR”,

Chișinău, 2026

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 250 de surse, adnotare (rusă, română, engleză), lista abrevierilor, 140 pagini de text de bază, 28 de tabele, 15 figuri, 15 anexe.

Publicații la tema tezei: 19 lucrări științifice dintre care: 4 articole în reviste științifice acreditate, 14 articole în lucrările conferințelor internaționale și naționale și un manual universitar pentru studenți publicat în România.

Concepte – cheie: cultura emoțională, pregătirea profesională, studenți, învățător la clasele primare, educație emoțională, dezvoltare emoțională, inteligență emoțională, elevi de vârstă școlară mică.

Scopul cercetării: conceperea, fundamentarea științifică și implementarea practică a Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Obiectivele cercetării: determinarea fundamentelor teoretice și practice ale educației emoționale și ale culturii emoționale; descrierea esenței științifice ale conceptelor formare profesională a învățătorului, cultura emoțională, educație emoțională și inteligență emoțională; analiza axiologică a curriculumului universitar de formare profesională pentru educația emoțională a elevilor claselor primare; determinarea nivelurilor și a particularităților pregătirii studenților-pedagogi pentru realizarea educației emoționale; elaborarea teoretică și verificarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare*; elaborarea științifică și implementarea Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie și crearea condițiilor pedagogice care facilitează formarea profesională pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în: descrierea esenței științifice ale conceptelor formare profesională a învățătorului, cultura emoțională, educație emoțională și inteligență emoțională; elaborarea teoretică a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare* care reflectă condițiile, scopurile, conținuturile, formele și strategiile specifice care facilitează sporirea la elevi a nivelului de inteligență emoțională; elaborarea teoretică și implementarea *Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie* și interpretarea științifică comparată a datelor experimentale care certifică eficiența modelului pedagogic.

Rezultate obținute ce contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante în cercetare se referă la proiectarea și realizarea formării profesionale a învățătorilor din clasele primare pentru educația emoțională a elevilor de vârstă școlară mică.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: prezentarea sintezei teoretice a modelelor de cultură emoțională și educație emoțională, stabilirea fundamentelor științifice ale formării profesionale a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor prin identificarea, întemeierea științifică și descrierea condițiilor pedagogice care asigură formarea profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare; argumentarea valorii praxiologice a Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie și formularea concluziilor științifice și a recomandărilor importante pentru formarea profesională inițială și continuă a învățătorilor din clasele primare.

Valoarea practică a investigației constă în: implementarea și validarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare profesională a învățătorilor pentru educația emoțională a elevilor din clasele primare*; elaborarea științifică, reconsiderarea conținutului și implementarea în practica universitară a curriculumului la disciplina de studiu Pedagogia culturii emoționale; elaborarea și publicarea manualului universitar pentru studenți, orientat spre pregătirea învățătorilor din clasele primare pentru educația emoțională și spre stimularea dezvoltării culturii emoționale a viitorilor învățători; implementarea modelului pedagogic și a *Concepției educației emoționale a elevilor din clasele primare în contextul parteneriatul școală-familie* la cursurile de calificare și recalificare profesională; elaborarea și valorificarea chestionarului de diagnosticare a gradului de pregătire profesională a învățătorilor din clasele primare pentru educația emoțională a elevilor și elaborarea științifică a recomandărilor practice referitoare la educația emoțională a elevilor de vârstă școlară mică.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin cercetări teoretice și studii experimentale valorificate în cadrul catedrei Științe ale educației a Universității de Stat din Bălți în perioada anilor 2020-2025 în procesul de formare inițială și continuă a învățătorilor din clasele primare.

АННОТАЦИЯ

ПАЮЛ Ирина

«ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ К РЕАЛИЗАЦИИ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ»,

Кишинёв, 2026

Структура диссертации: введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 250 источников, аннотации (русском, румынском и английском языках), список аббревиаций, 140 pagini de text de bază, 28 таблиц и 15 рисунков и 15 приложений.

Публикации по теме исследования: 19 работ: 4 статьи в научных аккредитованных журналах, 14 научных статей в сборниках материалов национальных и международных научно-практических конференций и 1 учебное пособие для студентов опубликованное в Румынии.

Ключевые слова: эмоциональная культура, профессиональная подготовка, студенты, учитель начальных классов, эмоциональное воспитание, эмоциональное развитие, эмоциональный интеллект, учащиеся младшего школьного возраста.

Цель исследования заключается в разработке, научном обосновании и практической имплементации Педагогической модели профессиональной подготовки учителей к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов.

Задачи исследования: выявление теоретических и практических основ эмоционального воспитания и эмоциональной культуры; описание научной сущности понятий «профессиональная подготовка учителя», «эмоциональная культура», «эмоциональное воспитание», «эмоциональный интеллект»; аксиологический анализ университетского куррикулума профессионального формирования учителей к эмоциональному воспитанию учащихся младшего школьного возраста; определение уровней и особенностей готовности студентов – будущих учителей к реализации эмоционального воспитания; теоретическое обоснование и экспериментальная проверка *Педагогической модели подготовки учителей к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов*; научная разработка и внедрение *Концепции эмоционального воспитания учащихся начальных классов в контексте партнерства школа-семья* и создание педагогических условий влияющие на качество ППУ к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов.

Научная новизна и оригинальность исследования состоит в: описании научной сущности понятий «профессиональная подготовка учителя начальных классов», «эмоциональная культура учителя», «эмоциональное воспитание», «эмоциональный интеллект учащихся»; теоретической разработке *Педагогической модели подготовки учителей к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов*, отражающей условия, цели, содержание, формы и специфические стратегии, способствующие повышению эмоционального интеллекта учащихся; теоретической разработке *Концепции эмоционального воспитания учащихся младшего школьного возраста в контексте партнерства школа-семья* и в научной сравнительной интерпретации экспериментальных данных, доказывающих эффективность данной педагогической модели.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы в исследовании, относятся к проектированию и реализации профессиональной подготовки учителей начальных классов к эмоциональному воспитанию учащихся младшего школьного возраста.

Теоретическая значимость исследования состоит в: представлении научного синтеза теоретических моделей эмоциональной культуры и эмоционального воспитания, выявлении научных основ педагогической подготовки учителей к эмоциональному воспитанию обучающихся посредством выявления, теоретического обоснования, описания педагогических условий, обеспечивающих профессиональную подготовку будущих учителей к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов; аргументации практической значимости нами разработанной *Концепции эмоционального воспитания учащихся младшего школьного возраста в контексте партнерства школа-семья* и в формулировке научных выводов и рекомендаций, значимых для начальной и непрерывной педагогической подготовки учителей начальных классов.

Практическая значимость исследования заключается во: внедрении и экспериментальной проверке *Педагогической модели подготовки учителей к эмоциональному воспитанию учащихся начальных классов*; научной разработке, переосмыслении содержания и внедрении в университетскую практику куррикулума учебного курса *Педагогика эмоциональной культуры*; разработке и в публикации учебного пособия *Педагогика эмоциональной культуры* для преподавателей и студентов, ориентированной на подготовку учителей к эмоциональному воспитанию учащихся и стимулировании развития эмоциональной культуры будущих учителей; внедрении педагогической модели и *Концепции эмоционального воспитания учащихся младшего школьного возраста в контексте партнерства школа-семья* на курсах повышения квалификации и переквалификации; разработке и использовании авторского диагностического опросника предусмотренного для оценки профессиональной готовности учителя к эмоциональному воспитанию; научной разработке практических рекомендаций касающихся эмоционального воспитания учащихся младшего школьного возраста.

Внедрение результатов исследования осуществлялось на кафедре «Педагогические науки», Бельского Государственного Университета имени Алеку Руссо, (период 2020-2025), а также представлены на курсах повышения квалификации учителей начальных классов.

ANNOTATION

PAIUL Irina

PROFESSIONAL TEACHER TRAINING IN EMOTIONAL EDUCATION

Chişinău, 2026

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, a bibliography comprising 250 sources, annotations in Russian, Romanian, and English, a list of abbreviations, 140 pages of main text, 28 tables, 15 figures, and 15 appendices.

Publications on the thesis topic: 19 scientific works, including 4 articles in accredited scientific journals, 14 articles published in the proceedings of international and national conferences, and one university textbook for students published in Romania.

Key concepts: emotional culture, professional training, university students, primary school teachers, emotional education, emotional development, emotional intelligence, primary school students.

The aim of the research is to design, theoretically validate, and implement a *pedagogical model for the professional training of teachers in the emotional education of primary school students*.

Research objectives: to establish the theoretical and empirical foundations of emotional education and emotional culture; to elucidate the conceptual frameworks of teacher professional development, emotional culture, emotional education, and emotional intelligence; to conduct an axiological evaluation of the university curriculum regarding the readiness of teachers for the implementation of emotional education in primary school students; to identify the levels and defining characteristics of pre-service teacher readiness to facilitate emotional education; to formulate and empirically validate *a pedagogical model for the professional training of teachers in the emotional education of primary school students*; to design and implement *a framework for the emotional education of primary school students within the school–family partnership*; and to define the pedagogical conditions supporting effective teacher professional development aimed at fostering student emotional growth.

The novelty and scientific contribution of this research lie in clarifying the theoretical foundations of teacher professional training, emotional culture, emotional education, and emotional intelligence; in developing *a pedagogical model for the professional training of teachers in the emotional education of primary school students*, outlining the conditions, objectives, content, methods, and strategies that enhance students' emotional intelligence; in designing and implementing *a framework for the emotional education of primary school students within the school–family partnership*; and in providing a comparative scientific analysis of experimental data that demonstrates the effectiveness of the pedagogical model.

The results, which contribute to addressing a significant scientific problem, relate to the design and implementation of professional training for primary school teachers, aimed at fostering the emotional development of primary school students.

The theoretical significance of the research lies in presenting a synthesis of theoretical models of emotional culture and emotional education; establishing the scientific foundations for the professional training of primary school teachers in emotional education by identifying, scientifically substantiating, and describing the pedagogical conditions that ensure such professional training; justifying the praxiological value of the *framework for the emotional education of primary school students within the school–family partnership*; and formulating scientific conclusions and key recommendations for the initial and continuing professional training of primary school teachers.

The practical value of the investigation resides in the implementation and experimental validation of *a pedagogical model for the professional training of teachers in the emotional education of primary school students*; the systematic development, refinement, and integration of the *Pedagogy of Emotional Culture* curriculum into university practice; the preparation and publication of a university textbook designed to prepare primary school teachers for the implementation of emotional education and to foster the emotional culture of pre-service teachers; the application of the pedagogical model and the *framework for the emotional education of primary school students within the school–family partnership* during professional development and in-service training; the development and utilization of a diagnostic instrument to assess the professional preparedness of primary school teachers for emotional education; and the formulation of evidence-based recommendations regarding the emotional education of primary school students.

The implementation of the scientific results was achieved through theoretical research and experimental studies, conducted within the Department of Educational Sciences at the State University of Bălţi between 2020 and 2025, during the initial and continuing professional training of primary school teachers.

PAIUL Irina

**FORMAREA PROFESIONALĂ A CADRULUI DIDACTIC
PENTRU REALIZAREA EDUCAȚIEI EMOȚIONALE**

Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2026

Aprobat spre tipar 27.04.2026	Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Hârtie ofset. Tipar ofset	Tiraj: 30 ex.
Coli de tipar: 2.25	

Tipografia UPSC, str. I. Creangă, 1
Chișinău, MD-2069